

Corporate Governance en Stemverslag Tweede kwartaal 2021

In deze rapportage:

- Stemgedrag 2e kwartaal 2021
- Corporate Governance ontwikkelingen
  - *Analyse Algemene Vergadering van Aandeelhouders seizoen NL*
    - *Virtuele vergaderingen*
    - *Beloningsbeleid*
    - *Beloningsverslag*
    - *Klimaat*
  - *Shell moet in gesprek met Follow This*
  - *Ontwikkelingen aandeelhoudersresoluties wereldwijd*

Stemgedrag 2e kwartaal 2021

Gedurende het 2e kwartaal vinden de meeste aandeelhoudersvergaderingen plaats. Voor Nederland en de VS is het de piek van het aandeelhoudersvergaderingseizoen. In deze drie maanden publiceren ondernemingen veelal jaarverslagen en leggen zij de jaarrekening ter goedkeuring voor aan aandeelhouders. Daarnaast vindt een groot aantal (her)benoemingen van bestuurders plaats en wordt het beleid of de rapportage over beloning van bestuurders aan de aandeelhouders voorgelegd. Pensioenfonds Wonen stemde in totaal op 835 vergaderingen en stemde op circa 16% van de agendapunten tegen het management. De aandeelhoudersvergaderingen vonden wereldwijd plaats. Pensioenfonds Wonen voert een eigen stembeleid. De uitvoering van ons stembeleid wordt gedaan door Achmea Investment Management. Op de website van Pensioenfonds Wonen vindt u [hier](#) terug hoe er per onderneming is gestemd op de aandeelhoudersvergadering.

Corporate Governance Ontwikkelingen

Analyse Algemene Vergadering van Aandeelhouders seizoen Nederland

Virtuele vergaderingen

In verband met de COVID-19 pandemie vonden de meeste Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders (AvA's) volledig virtueel plaats (69 van de 84). Weinig AvA's werden uitgesteld doordat men dit jaar was voorbereid. Meer ondernemingen boden dit jaar de mogelijkheid om live te stemmen tijdens de AvA (31 ondernemingen). De mogelijkheid om vragen te stellen werd door

ondernemingen op verschillende wijze ingeregeld. Bij 28 AvA's konden aandeelhouders mondeling vragen stellen (via telefoon, een operator of een live verbinding). Bij de meeste andere AvA's konden aandeelhouders vooraf (via brief of mail) of tijdens de AvA (via chat) vragen stellen. Het live stemmen dan wel vragen stellen werd bij diverse AvA's bemoeilijkt door operationele eisen. Het daadwerkelijk in gesprek gaan met een onderneming tijdens de AvA bleef zeer moeizaam. Vragen werden soms verkeerd geïnterpreteerd en/of niet beantwoord. Hierdoor staan aandeelhouders negatiever tegenover volledig virtuele AvA's. De dialoog buiten de AvA is nog belangrijker geworden om echt het gesprek te kunnen voeren. Wel bood het virtuele seizoen ons de mogelijkheid om aan meer AvA's (internationaal) deel te nemen en daar vragen te stellen.

Beloningsbeleid

In 2020 werd het voorgestelde beloningsbeleid van 8 Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen door aandeelhouders weggestemd. Het heeft ertoe geleid dat deze ondernemingen in gesprek zijn gegaan met stakeholders. De meeste van hen hebben op de AvA's in 2021 een gematigder beloningsbeleid voorgesteld. Een voorbeeld hiervan is Wolters Kluwer. Op de AvA van 2020 werd het beloningsbeleid door de aandeelhouders afgekeurd. Wolters Kluwer heeft hierna met stakeholders gesprekken gevoerd (meer dan 100 gesprekken). Dit heeft ertoe geleid dat de vergoeding aan de voorzitter van de Raad van Bestuur is gedaald en dat Wolters Kluwer meer transparantie heeft geboden in het beloningsbeleid en het beloningsverslag. Het gewijzigde beloningsbeleid werd op de AvA op 22 april 2021 voorgelegd aan de aandeelhouders en goedgekeurd. Pensioenfonds Wonen belegt in Wolters Kluwer en heeft VOOR het beloningsbeleid gestemd.

Van de 8 ondernemingen waar het beloningsbeleid in 2020 werd weggestemd hebben 4 van hen in dit seizoen goedkeuring gekregen voor het aangepaste beloningsbeleid. Bij de andere 4 ondernemingen is het beloningsbeleid voor het 2^e jaar op rij weggestemd (BE Semiconductor Industries, Flow Traders, Vastned Retail (zowel voor de RvB als de RvC) en Ctac).

Beloningsverslag

Er is een stijgende lijn te zien in het aantal aandeelhouders dat TEGEN het beloningsverslag stemt (adviserende stem).

Transparantie en aansluiting tussen de beloning van de bestuurders en hun prestaties worden steeds zwaarder gewogen. Dit heeft ertoe geleid dat ondernemingen vaker TEGEN stemmen kregen met betrekking tot hun beloningsverslag over 2020. Dit jaar ontvingen 12 ondernemingen meer dan 20% TEGEN stemmen. De verwachting is dat deze stijgende lijn doorzet als ondernemingen geen stappen gaan zetten op dit gebied. De Europese Commissie zal eind van dit jaar richtsnoeren voor het beloningsverslag publiceren. Aandeelhouders zullen verwachten dat ondernemingen deze richtsnoeren aanhouden.

Klimaat

Een positieve ontwikkeling is dat bijna alle Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen dit jaar het onderwerp klimaat hadden opgenomen in hun jaarverslagen en ook uitgebreider over dit thema rapporteren. Ze benoemen bijvoorbeeld de potentiële impact van klimaatverandering op hun bedrijfs- en risicobeheer. Als minimum werd er gerapporteerd over het niveau van directe broeikasgasuitstoot. Meer ondernemingen hebben zich gecommitteerd aan een klimaat gerelateerde doelstelling. Maar de doelstellingen zijn onderling zeer divers, zowel in reikwijdte als ambitie. Hier zijn dus nog stappen te zetten. Shell en Unilever hebben dit jaar voor het eerst hun klimaatstrategie voorgelegd aan aandeelhouders voor een adviserende stem. Dit wordt ook wel “Say on Climate” genoemd. De aandeelhouders van Unilever stemden met 99,59% VOOR de strategie, waaronder Pensioenfonds Wonen. Bij Shell stemde 88,74% van de aandeelhouders VOOR de klimaatstrategie. Pensioenfonds Wonen belegt in Shell en heeft TEGEN de klimaatstrategie van Shell gestemd. Reden hiervoor is dat de stappen zoals geformuleerd in de klimaatstrategie van Shell naar onze mening niet voldoende zijn om de gestelde doelstellingen van Parijs te behalen:

- Shell heeft geen absolute reductiedoelstellingen op korte en middellange termijn;
- Shell blijft sterk investeren in fossiel;
- Shell vertrouwt sterk op de opslag en afvang van CO2 en compensatie d.m.v. bebossing.

Tijdens de dialogen met Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen in de aanloop naar de AvA's is er gesproken over de voor- en nadelen van een “Say on Climate”. Uit de dialogen is gebleken dat ondernemingen zeer verschillend tegen het fenomeen “Say on Climate” aankijken. Eumedion meent dat een “Say on Climate” positieve aspecten kent. Onder andere het verzekeren van een reguliere dialoog tussen onderneming en aandeelhouders over het klimaat. De onderneming kan zo ook duidelijk krijgen wat de verwachtingen van aandeelhouders zijn. Daarentegen levert een “Say on Climate” ook uitdagingen op. Er is geen wettelijke mogelijkheid om ondernemingen te dwingen de klimaatstrategie voor een adviserende stem aan aandeelhouders voor te leggen. Daarnaast zijn er partijen die zich zorgen maken

dat met een “Say on Climate” de verantwoordelijkheid voor de klimaatstrategie van onderneming naar aandeelhouders verschuift.

Shell moet in gesprek met Follow This

Op de AvA van Shell op 18 mei 2021 stond onder andere de klimaatstrategie van Shell en de aandeelhoudersresolutie van Follow This geagendeerd. In de aandeelhoudersresolutie van Follow This wordt Shell opgeroepen tot een substantiële vermindering van de absolute netto-energie gerelateerde emissies tegen 2030. De klimaatstrategie van Shell ontving 88,74% VOOR stemmen. Het aandeelhoudersvoorstel van Follow This ontving 30,47% VOOR stemmen, waaronder de stem van Pensioenfonds Wonen. Hoewel de aandeelhoudersresolutie niet de benodigde meerderheid heeft behaald, heeft het voorstel wel meer dan 20% VOOR stemmen behaald. Dit houdt in dat Shell, volgens de Britse wet- en regelgeving, in gesprek moet met Follow This.

Het percentage VOOR stemmen is verdubbeld ten opzichte van vorig jaar. Dit laat zien dat de druk op de klimaatkoers van Shell toeneemt. Follow This en aandeelhouders verwachten op korte termijn verdergaande stappen van Shell. Dit ziet met name op absolute emissiereductie in plaats van reductie van de intensiteit. Deze verwachting wordt versterkt doordat op 26 mei 2021 Milieudefensie de rechtszaak heeft gewonnen die zij tegen Shell had aangespannen. Shell moet van de rechter haar CO2-uitstoot al in 2030 met 45% terugdringen ten opzichte van 2019. Het is nog onbekend of Shell in hoger beroep gaat tegen de uitspraak.

Follow This heeft ook bij andere olie- en gasondernemingen (internationaal) soortgelijke aandeelhoudersvoorstellen als bij Shell ingediend. In onderstaande tabel zijn de resultaten van de stemming weergegeven. Bij de meeste ondernemingen is te zien dat een aanzienlijk deel van de aandeelhouders VOOR de resolutie heeft gestemd.

Indien er werd belegd in de ondernemingen is er VOOR de klimaatresolutie gestemd.

Onderneming	% VOOR stemmen 2021 klimaatresolutie Follow This
BP	21%
Chevron	61%
ConocoPhillips	58%
Equinor	5,5%
Phillips66	80%
Royal Dutch Shell	30%

Ontwikkelingen aandeelhoudersresoluties wereldwijd

Bij de Nederlandse AvA's stond er 1 aandeelhoudersvoorstel geagendeerd. Dit betrof de, hiervoor besproken, klimaatresolutie van Follow This. Het aantal VOOR stemmen voor dit voorstel is verdubbeld ten opzichte van vorig jaar. Wereldwijd is er een toename te zien van zowel het aantal aandeelhoudersresoluties wat op de agenda komt als het aantal VOOR stemmen wat deze resoluties krijgen. In de VS ontvingen meer aandeelhoudersresoluties dan vorig jaar een meerderheid van VOOR stemmen. Sommige hiervan met een aanzienlijk percentage. In de laatste twee jaar is een snelle toename te zien van het aantal aandeelhoudersvoorstellen dat een meerderheid VOOR stemmen weet te behalen. De verwachting is dat deze stijgende lijn zich voort blijft zetten.

De drie dominante ESG aandeelhoudersvoorstellen categorieën zijn: klimaat, politieke bedrijfsuitgaven en diversiteit. Het belang van stemmen en de kracht van aandeelhoudersresoluties neemt op deze wijze steeds meer toe.

Achmea IM heeft bij Johnson & Johnson als co-filer een aandeelhoudersresolutie ingediend. De aandeelhoudersresolutie verzocht Johnson & Johnson om transparantie te geven over het gebruik van publieke gelden bij vaccin-ontwikkeling. Het voorstel behaalde 32% VOOR stemmen wat een hoog percentage is voor een aandeelhoudersvoorstel. Pensioenfonds Wonen belegt in Johnson & Johnson en heeft VOOR het voorstel gestemd.

Achmea IM heeft ook een aandeelhoudersresolutie ingediend bij Abbvie in relatie tot prijsbeleid en het beloningsbeleid van het bestuur. Deze resolutie is teruggetrokken nadat Abbvie heeft toegezegd maatschappelijke overwegingen een plek te gaan geven in het beloningsbeleid. De verwachting is dat het indienen dan wel co-filen vaker voor gaat komen, ook namens pensioenfondsen.